

ЦЕНТР ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я МОЗ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ

Національна академія
медичних наук України

МАТЕРІАЛИ

науково-практичної конференції з міжнародною участю
до Всесвітнього дня здоров'я 2024 р.

МОЄ ЗДОРОВ'Я – МОЄ ПРАВО»

5 квітня 2024 р.

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

**My health,
my right**

Київ 2024

**Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Національна академія медичних наук України
ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України»**

МАТЕРІАЛИ
науково-практичної конференції з міжнародною участю
до Всесвітнього дня здоров'я 2024 р.

«МОЄ ЗДОРОВ'Я – МОЄ ПРАВО»

**5 квітня 2024 р.,
м. Київ**

Київ
НМУ імені О.О. Богомольця
2024

Відповідальні за випуск:

завідувач кафедри громадського здоров'я ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця, професор **Грузєва Т.С.**

директор Навчально-наукового інституту громадського здоров'я та профілактичної медицини ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця, професор **Паламар Б.І.**

професор кафедри громадського здоров'я ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця, доцент **Галієнко Л.І.**

доцент кафедри громадського здоров'я ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця, доцент **Іншакова Г.В.**

Моє здоров'я – моє право: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня здоров'я 2024 р., 5 квіт. 2024 р. К. : НМУ, 2024. 97 с.

У матеріалах щорічної науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня здоров'я 2024 р., який проводиться під гаслом «Моє здоров'я – моє право», висвітлено актуальні питання правових та етичних засад охорони здоров'я, розбудови системи громадського здоров'я, міжнародної, міжсекторальної та міждисциплінарної співпраці у сфері громадського здоров'я, доступності і якості медичної допомоги. Розкрито сучасні виклики та загрози для здоров'я населення епідемічного, екологічного, соціально-економічного, воєнного характеру, напрями боротьби з неінфекційними та інфекційними захворюваннями, профілактичні стратегії в охороні здоров'я, охарактеризовано соціально-економічні та екологічні детермінанти здоров'я тощо.

respondents are spending more time on the computer or phone in both modes of learning and suggests that the number of students who do not engage in any physical activity is increasing.

ЗНАЧЕННЯ ЦЕНТРІВ КОНТРОЛЮ І ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ У ПИТАННЯХ ПРОМОЦІЇ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Артемчук Л. І., Литвинова Л. О., Донік О. М.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

Здоров'я – це природне благо людини, найцінніше, що у неї є. Саме тому, право на охорону здоров'я є одним із найважливіших та фундаментальних прав людини. Серед міжнародних угод, в яких закріплене право на здоров'я і які заклали основи права людини на його охорону, слід виділити основні, а саме: Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, Конвенція про права людей з обмеженими можливостями. Так, зокрема, держави, що ратифікували Міжнародний пакт про громадянські й політичні права, зобов'язані забезпечувати, попереджувати та лікувати захворювання; створювати належні умови для надання медичної допомоги всім громадянам. У нашій країні основним документом, який захищає життя людини, право її на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування є Конституція України. Важливе значення в системі охорони здоров'я країни мають також «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Цей закон визначає правові, організаційні, соціальні та економічні засади охорони здоров'я в Україні, забезпечує громадянам рівні можливості в реалізації їх конституційного права на охорону здоров'я.

Право на здоров'я - досить широке поняття, яке включає в себе різні сфери життя людини: медичну допомогу; безпечну для здоров'я питну воду та продукти харчування; оптимальні умови проживання людини; сприятливе для життя зовнішнє середовище; нешкідливі умови праці; доступ до інформації щодо стану свого здоров'я; гендерну рівність та відсутність дискримінації за будь-якими ознаками. Зрештою – це право кожної людини приймати рішення щодо власного здоров'я: «Моє тіло – моє діло». Але, наскільки сама людина відповідально ставиться до збереження свого здоров'я, чи достатньо вона поінформована в питаннях здорового способу життя і має відповідні «здорові» навички? На жаль, сьогодні людина здебільшого звикла сподіватися на могутність медицини, а не на

захисні сили свого організму. Академік Микола Амосов стверджував: «Щоб бути здоровим, потрібні власні зусилля, постійні і значні. Замінити їх не можна нічим». А так як здоров'я – це не лише особисте, але й суспільне благо, тому забезпечення здоров'я населення повинно відбуватися з урахуванням державного інтересу, бути пріоритетним напрямом державної політики та основним чинником національної безпеки країни. Адже людський розвиток можливий лише за умови збереження, підтримки здоров'я та благополуччя людини. Тому, серед стратегічних пріоритетів розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року визначено залучення людей та громад до підвищення рівня відповідальності щодо власного здоров'я, права прийняття клінічних рішень, спільного планування та організації надання медичних послуг.

Щоб привернути увагу людства, зокрема, медичної спільноти до проблеми реалізації людиною права на здоров'я, у цьому році Всесвітній день здоров'я пройде під гаслом: «Моє здоров'я – моє право». Дотепер, у нас право на здоров'я у більшій мірі асоціюється з рівнем доступу до медичних послуг і меншою мірою із формуванням, збереженням здоров'я та його промоцією. Адже, переважна більшість зусиль медичної галузі спрямована саме на забезпечення доступності і якості медичної допомоги, удосконалення діагностики, лікування та реабілітацію.

У жовтні 2023 року в Україні введено в дію «Закон про громадське здоров'я», в якому впорядковані питання суспільних відносин у сфері громадського здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення. Згідно зі статтею 9 цього закону саме на обласні Центри контролю та профілактики хвороб (ЦКПХ) покладено функцій з реалізації державної політики моніторингу заходів щодо зміцнення здоров'я, показників рухової активності, статевого і репродуктивного здоров'я, психічного здоров'я населення у регіоні, а також організацію навчання та проведення інформаційно-просвітницьких заходів з питань громадського здоров'я для різних суб'єктів відносин у сфері громадського здоров'я. З цією метою у ЦКПХ передбачено окремий відділ комунікації, організаційної та інформаційно-роз'яснювальної роботи. За даними звіту Центру медичної статистики фахівцями ЦКПХ протягом 2022 року розроблено 5990 директивних та 9748 інформаційно-довідкових документів; проведено 712 навчальних заходів за участю 20758 слухачів; здійснено 588 консультацій з питань формування здорового способу життя та гігієнічного виховання населення; підготовлено майже 160000 методичних матеріалів, інформаційних листів, у тому числі 62270 програм гігієнічного навчання населення. Спеціалістами ЦКПХ організовано та проведено 453 соціологічні дослідження рівня санітарної культури населення за участю 17750 респондентів. Було

організовано 322 прес-конференції, видано 445 прес-релізів. ЦКПХ використовують традиційні засоби пропаганди здорового способу життя, такі як кіно- та відеодемонстрації (майже 7300); надруковано понад 400000 примірників друкованої продукції санітарно-просвітницького спрямування.

Статистичні дані свідчать про все ж таки недостатню активність ЦКПХ (діють лише в 12 центрах громадського здоров'я). При цьому майже третина областей взагалі не звітує. Причина цьому – війна, але основна проблема – брак матеріально-технічних, фінансових та кадрових ресурсів. Сподіваємося, що потреба в кваліфікованих кадрах частково може бути компенсована магістрами громадського здоров'я, підготовка яких на сьогодні здійснюється декількома медичними вишами країни.

Важливу роль у справі задоволення потреб населення у консультативній, експертній, юридичній та медійній підтримці виконують громадські організації, такі як платформа «Право на здоров'я». Вона здатна сформувати мережу «Агентів здоров'я»; розробляти та реалізовувати навчальні, просвітницькі, комунікаційні та адвокаційні проекти; організовувати тренінги та круглі столи тощо.

Саме зараз, в умовах війни, дуже складно планувати подальший розвиток громадського здоров'я, пропагувати здоровий спосіб життя, займатися питаннями промоції здоров'я. Проте необхідно бути гнучкими у прийнятті рішень щодо промоційної активності, дбати про здоров'я вже сьогодні, особливо про збереження здоров'я наших дітей, а отже, і збереження здоров'я всієї нації.

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ ЯК ОДИН ІЗ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ ЗІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ЗДОРОВ'ЯОРІЄНТОВАНИХ ОСОБИСТОСТЕЙ

Васильківський П. М., Єльцова Л. Б.

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, м. Київ, Україна

Відомо, що 50% здоров'я людини формується способом її життя. Тобто, спосіб життя або сприяє здоров'ю і здоровому довголіттю або, навпаки, погіршує здоров'я людини та призводить до таких негативних явищ як інвалідність та передчасна смертність. На сьогоднішній день серед основних причин інвалідності та передчасної смертності переважають ті захворювання, розповсюдження і відсутність яких, значною мірою, залежать від способу життя. І бажано щоб цей спосіб життя був здоровим. Важливими складовими здорового способу життя є